

– для оцінки експорту середньо і високотехнологічної продукції регіональні дані недоступні, а замість цього використовуються загальні дані щодо експорту середньо- і високотехнологічних галузей.

Набори показників табло постійно змінюються. Так, станом на 2018 р. кількість базових індикаторів зросла до 27 (25 було у 2016 р.) а кількість груп до 10 (8 було у 2016 р.).

Регіональне табло обмежується лише частиною даних, тобто підраховуються значення для 18 з 27 показників, що використовуються в ІТЄ. Для кількох показників застосовуються дещо інші визначення, оскільки регіональні дані не будуть доступні, якщо визначення будуть такими самими, як у ІТЄ. Але у перспективі розрахунки за показниками Табло можуть стати важливим елементом розробки програми розумної спеціалізації для регіону.

Література

1. Innovation Union Scoreboard 2017. URL: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2017_en.pdf.
2. Regional Innovation Scoreboard 2016. URL: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/17824>.

К. А. Карбовська,

*м. н. с. НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України,
ORCID: 0000-0003-3088-2887*

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАРТАПІВ В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Аналіз проекту Стратегії інноваційного розвитку України на 2020–2030 р. [1] (далі – Стратегія) дає змогу оцінити проблеми які поставлені перед державою та суспільством сьогодення. Основою української інноваційної діяльності має стати людський капітал у поєднанні із знаннями й результатами наукової діяльності, яку вони здійснюють.

Зазначимо, що суб'єктами, які складають основу національної інноваційної системи, виконуються індивідуальні за своїм функціональним призначенням завдання, які забезпечують її цілісність та комплекс функціонування. Здійснивши дослідження проблем, які склалися в сучасному суспільстві, можна стверджувати, що такий стан справ зумовлено низкою причин як економічного, соціального, так і юридичного характеру.

Отже, наглядно розглянемо правові проблеми одного з учасників інноваційного процесу, діяльність якого спрямована на впровадження нових шляхом створення спеціальних інноваційних підприємств – стартапів, які зазначені в Стратегії: по-перше, це ускладнений доступ до ринку праці іноземців та надмірно тривалий процес закриття підприємства; по-друге, високі податки; по-третє, брак необхідних знань і навичок для ведення підприємницької діяльності; по-четверте – це високі для новоствореного підприємства витрати на оренду приміщень та обладнання, оплату сторонніх послуг; по-п'яте, недостатній розвиток венчурного фінансування в Україні та проблеми правового захисту іноземних інвесторів; по-шосте, недостатньо розвинута інноваційна інфраструктура, яка має сприяти розвитку інноваційного підприємництва.

Слід відмітити, що в Стратегії поняття «стартап» розуміється у досить вузькому значенні, так як на сьогодні під даним поняттям розуміється фактично будь-який новий бізнес, який до своєї основи включає певну нову ідею, не пов'язану з комерціалізацією об'єктів інтелектуальної власності, а й тим більш з науковою діяльністю. Нові ідеї щодо предмету діяльності часто пов'язані з новими методами надання послуг, або новим видом робіт, які раніше не були основним предметом господарської діяльності (часто виступали супутніми).

Перевагами стартап компаній є їх організаційна єдність, яка динамічно розвивається та забезпечує оперативну трансформацію наукових результатів в інноваційну продукцію, навіть при наявності однієї з основних проблем правової класифікації стартапів, яка полягає в необхідності використання неформованих економічних критеріїв, які відповідають певним етапам інноваційного процесу та функціонуванню підприємств [2, с. 22].

У окремих країнах ЄС із цією метою у рамках діяльності закладами вищої освіти і науково-дослідних інститутів використовуються ефективні форми організації високотехнологічних інноваційних компаній, так званих спінофф і спінаут-компанії. Обидві форми організації спін-компаній засновані на акціонерному механізмі інвестування у створювану фірму. Компанія-засновник має у своєму розпорядженні контрольний пакет акцій таких новостворених фірм і у випадку їх успішної роботи може або знову включити фірми до своєї структури або вигідно їх продати. Спін-компанії можуть створюватися як на основі суб'єктів господарювання, що активно здійснюють НДДКР і бажають вийти з результатами наукових розробок на ринок, так і на базі академічних структур – ЗВО, НДІ, які прагнуть комерціалізувати результати своєї наукової діяльності. Зазначені компанії є певною формою стартап-компаній з особливостями утворення та управління.

Таким чином, для створення сприятливих умов щодо комерціалізації наукових розробок і трансферу технологій, зокрема через розвиток стартапів, пропонуємо внести зміни до змісту поняття «стартапу». Опираючись на позитивний досвід зарубіжних країн світу (таких як США та країн ЄС), доцільно розглянути питання про застосування до стартапів, які утворені закладами вищої освіти та/або науковими установами з метою комерціалізації власних розробок, понять «спінаут- та спінофф-компанії», що дозволить відокремити зазначені види нових компаній.

Також, у контексті Стратегії зазначено, що недостатній розвиток венчурного фінансування в країні є одним із основних проблем для учасників інноваційного процесу. Тому виникає необхідність забезпечити сприятливі умови для діяльності венчурного бізнесу, адже опираючись на світову практику це є найпоширенішим способом вирішення проблем отримання коштів для одержання результатів науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Для створення сприятливих умов щодо доведення новацій до комерційного використання, зокрема через розвиток стартапів, необхідно забезпечити: збереження спрощеної системи оподаткування та звітності для малого бізнесу, яка виконує роль інструменту держав-

ної політики конкурентоздатності; законодавче унормування заходів щодо державної підтримки малого інноваційного бізнесу за умови співфінансування за рахунок інших джерел; підвищення рівня знань та навичок щодо підприємництва та створення нових форм інноваційної інфраструктури; формування у суб'єктів інноваційної діяльності розуміння пріоритетів, налаштування суспільної думки на те, що наукові дослідження, розробка та впровадження ідей потребують фінансової підтримки, стартапи – відповідної експертизи та інвестицій [1].

Отже, з упевненістю можна стверджувати, що особливого значення для популяризації та ефективного впровадження інновацій має стимулювання створення та підтримка діяльності інноваційних підприємств малого та середнього бізнесу. Саме вони є генераторами основних інноваційних ідей та конкурентоспроможних рішень, які є доступними для більшості підприємств та населення, що створює додатковий соціальний ефект на місцевому рівні у формі підвищення ефективності виробництва і обслуговування населення та підвищення загального рівня його життя.

А для покращення зазначених процесів законодавство України потребує вдосконалення на основі кращих світових та європейських практик, тому пропонуємо передбачити в нормативно-правових положеннях країни стимулювання створення та подальшого розвитку досліджуваних суб'єктів інноваційної системи. Ураховуючи проблеми, які були висвітлені пропонуємо розроблення необхідних змін та доповнень до нормативно-правових положень у інноваційній сфері – зокрема чинних стратегій розвитку окремих галузей економіки з метою посилення інноваційної складової соціально-економічного розвитку, у тому числі до проекту Стратегії інноваційного розвитку на період до 2020-2030 р. Також затвердити процедуру розроблення та розгляду проекту Закону України «Про підтримку стартапів», з чітким узгодженням з іншими нормативно-правовими актами об'єкту регулювання поняття інновацій та інноваційного процесу та з регламентацією в ньому реальних механізмів стимулювання інноваційної діяльності виробничих підприємств і організацій, насамперед спрямованої на реалізацію пріоритетних напрямів держави.

Література

1. Проект Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2020–2030 року. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/10/22/innovatsiynogo-rozvitku-ukraini.pdf>.
2. Аналіз правового регулювання діяльності інноваційних структур, підтримки малого та середнього підприємництва в Україні (регіональний аспект): наукове видання / [С. В. Глібка Ю. Є. Атаманова та ін.]; за ред. С. В. Глібка, Ю. Є. Атаманової, О. В. Черкасова. Харків: Право, 2018. 96 с.

Д. А. Кобильнік,
*к.ю.н., доцент, доцент кафедри
фінансового права Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ У ВИЗНАЧЕННІ ЗМІСТУ ЗАПИТУ КОНТРОЛЮЮЧОГО ОРГАНУ ПРО НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Сьогодні на порядку денному постає питання щодо визначення змісту запиту контролюючого органу, що видається останнім з метою отримання інформації від суб'єктів господарювання – платників податків. Так, у ст. 19, 20 Податкового кодексу України передбачено повноваження контролюючих органів, серед яких, зокрема, визначено і право на отримання інформації від платника податків [1]. Водночас, на наше переконання, таке право не є безмежним та має підстави для реалізації і чітко визначені межі.

Як зазначено у п. 73.3 ст. 73 Податкового кодексу України контролюючі органи мають право звернутися до платників податків та інших суб'єктів інформаційних відносин із письмовим запитом про подання інформації (вичерпний перелік та підстави надання якої встановлено законом), необхідної для виконання покладених на контролюючі органи функцій, завдань, та її документального підтвердження. Такий запит підписується керівником (заступником керівника) контролюючого органу і повинен містити підстави для